

Szerkesztő-s kiadó
hivatal
Redazione ed ufficio
di spedizione

FIUME
via Sant'Andrea.

Előfizetési díj:

Egy évre . . . 4 frt.
Félévre . . . 2 „
Negyedévre . 1 „

Associazione:

Per 1 anno . . f. 4
„ 6 mesi . . . 2 „
„ 3 „ . . . 1 „

FIUME

Kereskedelmi, tengerészeti és társadalmi lap

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Megjelen minden hó 1^{én} és 15^{én}. — Il giornale esce ogni 1.º e 15 del mese.

Egyes szám ára 14 kr. — Un numero s. 14.

Hirdetések
és nyiltterek fölve-
tetnek árszabály
szerint a kiadó hi-
vatalban, továbbá
Goldschmidt Lajos-
nál, Budapest fürdő
utca 1.
Oppelik A-nál, Bécs
Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli
comunicati si assu-
mono nell'ufficio di
spedizione, e presso
i signori L. Gold-
schmidt, a Budapest
ed A. Oppelik in
Vienna.

Felelős szerkesztő és kiadó Mócs Zsigmond editore e redattore responsabile.

Az olvasóhoz.

Jelen mutatóvényszámunkkal lapunk irányát ohajtottuk megjelölni s bizonyára minden hazafi osztani fogja nézetünket, hogy a magyar tengerpartnak szüksége van oly közvetítő organumra, mely egyrészt a magyar közönséget tengerészetünk viszonyairól, más részről pedig a tengerpart lakóit a hazai közérdekű jelenségekről értesitse. E czélt tűztük ki magunk elé, ez lapunk rövid programja.

„Indeficienter!”

A Fiume szerkesztősége
és kiadó hivatala.

MUNKÁRA FEL!

Tizenhét évtizede mult, hogy Ausztria a trieszti kikötő és piacz emelésén táradozik. De ebbeli mtködése nem oda volt irányozva, hogy Triesztet a külföldi kikötőkkel szemben tegye versenyképessé — a mi józan politika lett volna. Ellenkezőleg ez irányban sokat mulasztott. Hanem mindenkép oda törekedett, hogy a többi hazai kikötő és piacz rovására a trieszti emelkedjék; a monarchia forgalma és kereskedelme oda tereltesse. A trieszti kegyencz érdekében mostohájává lett többi gyermekeinek.

Ezen politikájának érvényesítése érdekében nem rettent vissza még az erőszaktól sem.

Nevén szólítva a gyermeket, nevezhetjük-e erőszaknál egyébnek azon tilalmát, melylyel Fiumében egy fiume-braziliaini vitorlás hajózási társulat megalakulását akadályozta?

Ilyen politika uralma alatt Triesztnak természetesen emelkednie kellett. a többi hazai kikötőnek pedig hanyatlania. 1862-ben Fiume forgalmának értéke

Al lettore.

Col presente numero di prova vogliamo far conoscere le mire e le tendenze del nostro giornale; nutriamo fiducia, che ogni patriotta sarà d'accordo con noi nel ritenere, che il litorale ungarico abbia bisogno d'un organo, per mezzo del quale il pubblico ungherese possa acquistare notizie certe sui nostri rapporti marittimi, e d'altra parte anche la popolazione del litorale venga informata dei fatti più importanti che succedono nella patria.

Questo è lo scopo e con questo si riassume anche il programma del nostro giornale.

„Indeficienter!”

Redazione ed Amministrazione
del giornale Fiume

ORSÙ, AL LAVORO!

Sono oramai passati diciassette decenni, dacchè l'Austria si studia d'innalzare il porto e la piazza di Trieste. Tale fatica sua però non era diretta a render Trieste capace di sostenere la concorrenza di fronte ai porti esteri, — ciocchè sarebbe stata saggia politica. In questo riguardo tralasciò, anzi, molto. Essa mirava piuttosto a far sì, che il porto di Trieste s'innalzasse a costo ed a scapito degli altri porti nazionali, che il movimento ed il commercio della monarchia s'incamminassero verso quella piazza. Per favorire il suo beniamino, diventò matrigna agli altri figli.

Per far valere tale politica, non rifuggiva nemmeno dalla violenza.

Volendo chiamare le cose col loro vero nome, che cosa era se non violenza quel suo divieto, con cui impediva la formazione a Fiume di una società di navigazione a vela Fiume-Brasile?

Sotto l'influenza d'una tale politica, Trieste doveva naturalmente innalzarsi, e gli altri porti nazionali decadere. Nel 1862 il valore del movimento

még 13 mill. forintra, 1863-ban 11 $\frac{1}{2}$, 1864 és 1865-ben majdnem 11 millióra ugrott; 1867-ben már 6 millió ftra sorvadt. Hason adatokat nyújt Zengg és Zara forgalmi statistikája. Mig azalatt Trieszt forgalma 1857-ben már 280 millió, 1867-ben pedig 320 millióra emelkedett.

De a centralisztikus Ausztria ezen dédelgetése mellett hozászkodott a kegyenez, hogy helyette a kormány gondolkodik és cselekszik, elfelejtett vagy nem tanult meg saját emberségéből megélni. Bekövetkezék a magyar kiegyezés, mely a centralisatióknak véget vetett, Trieszt pártfogolását szűkebb korlátok közé szorította. A mont-cénis-i és brenner vasút megnyílt, rövid időn a sz. Gotthárd-pálya is át lesz adva a forgalomnak. Trieszt két oldalán Velence és Fiume versenyre kel; és a kegyenez tele kiabálja a világot, hogy szája elől elszedik a legizzetesebb falatokat!....

És nem okadatolatlan Trieszt feljajdulása. Fiume kikötője még el sem készült, az Angol- és Franciaországgal való közvetlen tengeri összeköttetés még csak egy-két éve hogy létesült és fejlődik, a budapest-pécsi vasút csak épülő félben van, a déli vaspályával kötött kartell csak 1882. január havában lép teljesen életbe: és Fiume forgalmának értéke az 1867. évi 6 millió fról, folyó évben vagy 90 millióra emelkedett. A sz. Gotthárd-pálya még meg sem nyílt: és Trieszt forgalma az utóbbi évtized alatt már hanyatlást jelentő stationáriusságot mutat. 1871-ben 463 milliót, 1875-ben 424 milliót 1879-ben 465 milliót, 1880-ban 450 millió tett.

Nem káröröm idézteti velünk ezen tényeket. -- Elősoroltuk a fentieket, hogy tanulságot merítsünk belőlük. Azon tanulságot, miszerint nincs köszönet a

di Fiume ammontava ancora a 13 milioni di fiorini, nel 1863 a 11 milioni e mezzo, nel 1864 e 1865 a quasi 11 milioni; nel 1867 esso si assottigliò già a 6 milioni. Simili dati statistici ci somministra anche il movimento di Segna e di Zara. Durante il medesimo periodo di tempo il movimento di Trieste raggiunse nel 1857 i 280, e nel 1867 i 320 milioni.

Essendo in tal modo favorita dall'Austria centralistica, Trieste si avvezzò a che il governo pensasse e facesse per essa, dimenticò o non apprese mai a vivere delle proprie forze. Sottentrò l'accordo austro-ungarico, che mettendo fine al governo centralizzatore, assegnò limiti più circoscritti anche ai favori accordati a Trieste. Si apersero le ferrovie del Moncenisio e del Brennero, in breve sarà consegnata al pubblico esercizio anche la ferrata del S. Gottardo; accanto a Trieste, dall'uno e dall'altro lato, sorgono a concorrenza Fiume e Venezia, e Trieste fa echeggiare il mondo di lamenti, perchè le si tolgono i bocconi più saporiti!...

E non sono senza fondamento i lamenti di Trieste. Il porto di Fiume non è ancora terminato, le comunicazioni marittime dirette coll'Inghilterra e colla Francia esistono e si trovano nello stadio di sviluppo appena da due anni in qua, la ferrovia di Budapest-Pécs è solo in lavoro, il cartello stipulato con la Meridionale entrerà in vigore appena nel mese di gennaio del 1882: e già il valore del movimento di Fiume si è accresciuto da 6 a 90 milioni. La linea del S. Gottardo non è ancora aperta e pure il movimento di Trieste accusa nell'ultimo decennio una stazionarietà, che è segno di decadenza. Esso ascendeva nel 1871 a 463, nel 1875 a 424, nel 1879 a 465, nel 1880 a 450 milioni.

Nel citare questi fatti non ci muove nessuna animosità. Li abbiamo enumerati per cavarne un'inssegnamento, e questo consiste nel far vedere, che

A FIUME TÁRCZÁJA.

A CHIOGGIAI HALÁSZOK

(ÉLETKÉP).

Habár majd minden tengervídeken találkozunk gyakorlott és bátor halászosokkal, alig van tipikusabb alakja e néposztálynak, mint az Adria vizein élő chioggiai halászos-csiuzottok.

Mint Magyarország felső tót vidékein a drótozás kevésbé illuzoriós mestersége, vagy Debreczenben a szűrszabóság, úgy száll Chioggiában apáról fiúra egy vele született ösztönnél fogva a halászat mestersége. A csizott lakosok méltán úgy tűnnek föl előttünk, mint valami meszeszerű tengeri méhek, kik a virágos rétek helyett fodros hullámok fölött nyüzsögnek.

Hajója, hálója, horgonyai nélkül a csizott teljesen elveszettnek érezné magát, halászeszközei képezik életét, boldogságát, örömét, reá nézve nincs más életcél, nem ismer más önfentartási eszközt. Nem esoda, ha ily körülmények között a büszkeség egy neme jellemzi az egész csizott társadalmat, mely ősi örökségként őrzi meg a család valamelyik őse által a halászbárkára ákom bákolt nevet, és saját osztályán kívül más mestertéggelkel rekonságha lépni oly szegény volna a csizottokra, mely társadalmi büszkeségük rovására esnék.

A mily szerénység jellemzi őket szokásaikban, a hősiességig bátrak mesterségük üzése közepett, melyhez rendkívüli előszeretettel ragaszkodnak. Különös, hogy e nép, bár ritkán van alkalmá a vallásos eszeremoniákban részt venni fölötté vallásos; a természet magasztos templomában tanulják imádni Istenüket, hol nincs a mi kedélyüket erkölcsiüket megrontja. Naiv gondolkozási módjukkal erősen hiszik, hogy a halgás mestersége által Istennek fölötté kedves szolgálatot tesznek, miután a bűnt napokon a haledelek megmentik a hűsevés bűnétől, s így bátorságukat, a sors esapásaiban való megnyugvásukat nem minden ok nélkül vihetjük vissza e lélektani indokra.

E néposztály feddhetlen erkölcsiességének elvitáztatlan bizonyítéka azon körülmény, hogy sem törvényszék, sem rendőrség előtt soha sines dolguk, s így a fiskálist tán híréből sem ismerik. Biztosan állíthatni, hogy a chioggiai halászosok közül emberemlékezet óta senki sem volt még lenyitó bűntény miatt elzárva.

A csizottok általában véve erős és izmos alakok, napbarnított arczuk kifejezésteljes, vas egészségük mellett ritka türelemmel vannak megáldva. Kedélyük inkább melabús, miért is dalaikban soha sem nyilatkozik oly élénk hangulat, mint az különben szokott az utazó tengerészek énekében. Erélyükkel karöltve jár rendkívüli bátorságuk, mely gyakran a vakmerőséggel határos.

Az ő világ emberének igényei alig lehetnek szerényebbek, mint a chioggiai halászé: minden küzdelme s roppant fáradozásai daczára kevésbé beéri, -- szeszes italokkal alig vagy éppen nem él, s kerülővén a közlekedést a társadalom

mások rovására való igazságtalan támogatásban, mert csak ideigóráig tart, míg ez igazságtalan támogató erőszaka érvényesülhet. Azon tanulságot, hogy — mikép az egyén életében oly falat a legizletesebb, melyet maga keresett, — a kereskedelmi emporiumok közül is csak azok bizhatnak emelkedésök állandóságában, melyek azt geographiai fekvésükön, és az állam okadatolt támogatásán kívül, polgáraik vállalkozó szellemének, ügyességének, munkásságának köszönik.

Fiuménk geographiai fekvése kedvező. A természet kincseiben oly gazdag szent István birodalma legközelebbi, sőt egyetlen kikötője nyugatnak: Fiume. Kikötője a magyar állam által nagy áldozatkészséggel teljesített építkezések után az Adria legszebb, legbiztosabb réve. Vasutja biztosítja neki az anyaország megannyi piacait. A Lloyd összeköti a kelettel, az Adria gőzhajózási társulat a nyugattal. Fiume lakosságán és hazánk kereskedőin áll az adott helyzet kedvezményeit kiaknázni.

Munkára fel!

Vállvetve arra kell törekednünk, hogy Fiume az anyaország eladó áruinak és beszerzendő szükségleteinek nagy tárházává váljék. De hogy azzá válhassék, szükséges hogy Fiumében *warrantokkal egybekötött entrepôts*-k létesüljenek. E nélkül a kikötő az, mi a kereskedői világban a szatócs. — Napról-napra, a kézből a szájba élő existentia. Addig pedig, míg azon nagy tökélet igénylő intézmény létesülne: azon kell lennünk, hogy a külföld tudomására hozzuk azon árucikkeinket, melyeket legjobban, legjutányosabban fiumei piacunkon vásárolhat. Ez legelőszóbban és legpraktikusabban egy *áruminta*

poca utilità si ritrae da favori ottenuti colla lesione degli altrui diritti; tale appoggio non può essere che effimero, finchè si ha cioè la forza di far valere la violenza. Se ne può inoltre dedurre la conseguenza, che — come nella vita dell'uomo privato riesce il più saporito quel boccone, che si guadagna colle proprie fatiche — così anche fra gli empori marittimi quelli soltanto possono contare con sicurezza sulla durata della loro prosperità, che la debbono — oltre alla posizione geografica, e ad un ragionevole appoggio dei rispettivi governi — allo spirito intraprendente, all'abilità e laboriosità dei loro cittadini.

La posizione geografica della nostra Fiume è favorevole. Fiume è il più vicino, anzi l'unico porto occidentale del regno di S. Stefano, tanto ricco di tesori della natura. Il suo porto, costruito con tanti sacrifici da parte dello Stato ungarico, è il più bello ed il più sicuro dell'Adriatico. La sua ferrovia le assicura tutte le piazze della madre patria. Il Lloyd la congiunge con l'Oriente, la società di navigazione „Adria“ coll'Occidente. Dipende dalla popolazione di Fiume e dai commercianti della patria l'approfittare dei favori della situazione.

Orsù, al lavoro!

Noi dobbiamo fare tutto il possibile, per fare di Fiume il grande deposito delle merci da vendere della madre patria, nonché di quegli articoli, che si debbono procurare dall'estero. Ma per ottenere un tanto, è necessario che a Fiume si chiamino in vita degli *entrepôts*, congiunti con *warrants*. Senza tale istituzione un porto è come il pizzicagnolo nel mondo commerciale. È una esistenza di giorno in giorno. Fintanto poi, che si possa realizzare tale istituzione, che richiede grossi capitali, dobbiamo far conoscere all'estero quegli articoli nostri, di cui esso può provvedersi sulla piazza di Fiume a migliori condizioni.

egyéb osztályaival, napjainkig mentek maradtak ezeknek hibáitól, büncitől, önmaguk között azonban a legszebb egyetértésben élnek, odaadó szeretettel osztják meg egymással kevés örömeiket, sok szenvedéseiket, s fájdalmaikat.

A nyári időszak alatt, midőn szünetel mesterségük, szintén nincsenek egészen tétlenül. Lakházacskaikat javítgatják, s a téli viharok alatt megrongált halászbárkát tatarozza ki-ki saját tehetsége szerint. Ésténként kitelepednek a tengerpartra, faczipovel lábaikon, s a hagyományos és festői hálósüvegszerű fővaggal lejúkon, derékukon keresztbe font kézzel az önérték bizonyos nemével füstölnek kurtaszáru agyagpipáikból, miközben halászkalandjaik, vagy hagyományos haláseregék elbeszélésével üzik el idejüket, közbe-közbe egy-egy mélabús daluk hangzik föl tele érzelemmel, költészettel.

Hagyományos szokás szerint nagyon korán házasodnak, mely körülmény nem kevésbé segíti elő komoly magatartásukat, s mely éles ellentétet képez egyéb tengerészek ledér és könnyelmű életmódjával. Házasságuknak rendesen nagy számú család a következménye, miért is már ideje korán takarékosághoz szoknak. Félre rakott filléreikből tisztán ruházkodnak, és saját jólétük szerint minél díszesebb házi butorokra és eszközökre igyekeznek szert tenni. — A csúzott nő a mily jó és hű felesége férjének, oly gondos ápoló anyja magzataiának. — A hosszú téli esteken, míg férjeik a messze tengereken vészben-viharban láradoznak, a csúzott nők családjuk körében férjeik számára hálót kötöznek; ily háló gyakran egyetlen hozományát képezi a férjhez menő csúzott lánykának.

A csúzott még késő aggkorában sem mond le nehéz

mesterségéről, mert ha ereje fogytával nem alkalmas az evészésre, hálózásra, vitorlaforgatásra, vagy egyéb nehezebb foglalkozásra, kormányozza a kis járművet, őrt áll a hajócskán, s hosszú életében szerzett tapasztalatai alapján megjósolja az időjárást, figyelmeztet a közelgő viharra, vagy a halászat sikerére nézve adja üdvös tanácsait. Ha végre azonban testi ereje megtörtével képtelen szembeszállni a tengeri élet küzdelmeivel, fájdalmasan vesz búcsút a tengertől, melynek hullámain múlott el életének legnagyobb része, s visszavonul családi körébe, hol a tisztelet oly jeleivel veszik körül, melyet hiába keresnénk bármely írott könyv lapjain.

A családi tűzhely körül övé a diszhely, s a háznép ifjabb része áhitattal hallgatja elbeszéléseit, s tisztelettel fogadja intelmeit, s ha az apró unokák vidám gagyogással kapaszkodna térdeire, belecsimpszkednek nyakába, s pajzánul játszadoznak tisztességben megőszült fűrtjeivel, piros ajkukkal csókolják arcát, könny lepóldzik a jó öreg szemébe a mennyei boldogságtól; s esoda-e, hogy aki hosszú életén át oly számtalanszor állt a halállal szemben, nyugodtan néz végőrája elé?

Pályáját a csúzott már gyermekkorában kezdi meg, s egyetlen halászbárkáról sem hiányzik a 8-10 éves jó képű halászfű, fűrgén végezve a rábizott munkát, tisztítja a hajót tüzet rak, vizet hord, a halászat alatt is segítségére van az öregebb halász népnek, s a viharok alatt ép oly bátran állja meg helyét, mint a többi.

A tenger munkásai között a mellett, hogy roppant fáradtsággal és veszedelemmel jár, a legháladatlanabb a halászok mestersége. — Kicsiny és gyöngye járműveiket irgalmatlanul hányják ide s oda a magasra torló hullámok, midőn kida-

csarnok felállítását utján érhető el. Ez aladó árucikkeink állandó kiállítása lenne. Ily módon szerezhettünk áruinknak új piacokat, a fiumei hajóknak pedig, melyek most idegen országok kereskedelmét közvetíteni kénytelenek, hazai terményeink elszállítását által közgazdaságunkra előnyösebb foglalkozást.

De mindezek nem az állam, hanem az állam polgárainak teendői. E lap feladata legyen öntevékenységre ösztönözni; ez irányú eszmék kifejtésének, surlódásának színterévé válni.

A Trieszt és Fiume közti versenyben azé lesz a pályakoszoru, mely nagyobb mérvű és praktikusabb irányú öntevékenységet fejtend ki.

Fel tehát versenyre!

A perzsák kardja hosszabb lévén a spártaiakénál, ezek a magukét bátorsággal toldották meg, és győztek. Trieszt serpenyőjét a nagyobb tőke és a cég régisége lenyomván, vessünk a mérlegbe áldozatkésziséget, vállalkozó szellemet, eszmét, és győzni fogunk.

Fromhold Arthur.

New-York 1881 december 8.

(Eredeti levél).

A magyar tengeri kereskedelem megalapítását és fejlődését a hazai lapok utján, mondhatom, folyton a legélénkebb érdeklődéssel és figyelemmel kísértük, mióta azonban Fiume a világkikötők egyik leglátványosabbikával, New-Yorkkal is napról napra szorosabb üzleti összeköttetésbe lép, kétszeres érdeklődéssel bír reánk nézve annak sorsa. Üzletember lévén, nem szerettem ugyan az üres reflexiókat, de nem hagyhatom megjegyzés nélkül, hogy Fiumében tíz éves magyar kormányzat óta csak most nyert a magyar tengerészet egy oly organumot mely annak momentumairól életjelt ad... nálunk jóformán meg se alakult még valamely privát vállalat, már is meg van a külön lapja, hogy üsse mellette a nagy dob, és mondhat-

Il più adatto e preciso modo per ottenere questo, sarebbe l'istituzione di una mostra permanente di campioni. Con l'aiuto di questa potremmo procacciare nuove piazze alle nostre merci, e, col trasporto di prodotti nazionali, una occupazione più vantaggiosa ai bastimenti fiumani, i quali sono ora costretti di servire gl'interessi commerciali di paesi esteri.

Tutto questo però sarebbe da farsi non dallo Stato, ma bensì dai cittadini dello Stato. Considerino anche questi fogli come loro compito di eccitare all'operosità individuale; diventino essi l'aringa in cui si discutano e si maturino idee di questa natura. Nella gara tra Fiume e Trieste il premio toccherà a quella, che saprà dispiegare una attività più intensa e più pratica.

Essendo la spada dei persiani più lunga di quella degli spartani, questi ultimi supplirono col coraggio alla mancanza, e vinsero. Facendo la forza dei capitali e l'antichità della firma tracoliare la bilancia in favore di Trieste, mettiamoci dalla nostra parte, prontezza a sacrifici, spirito intraprendente, idea, e vinceremo.

ni, nem siker nélkül. Önök még az ilyen dolgok fölött mosolyognak, de nem sokára be fogják látni, hogy az üzleti szellem alapja a reklam. Még különösebb azonban, hogy a magyar tengerészetnek még nincs önálló hajózási társulata.¹⁾ Ebben is másként állunk, mert még journaljainknak is meg van a maguk külön vasuti trainje.

A new-yorki börse és kereskedelmi tudósítások között gyakrabban látom a magyar kikötőbe Fiuméba induló hajókat regisztrálva, holott ilyeneket még csak rövid idő előtt is csupán a trieszti indítások között láttam. Arra kellene azonban törekedniök, hogy az Amerikából exportált áruk mellett önök is hozzanak valamit ide. Tény, hogy ez nagyon bajos dolog,

¹⁾ A magyar tengeri gőzhajózási társulat „Adria” névvel decz. hó 22-én megalakult. Szerk.

rasztott, vörösre mázolt vitorláikkal a partok mentén és szigetek között kivetett hálójával fáradhatlanul czirkálnak; miközben tetőtől talpig mossa őket a jéghideg víz, fújja őket a hideg északi szél; ők azonban nem törődve a szenvedésekkel fáradhatlanul küzdenek silány napi szükségleteikért.

Fájdalom, gyakran nem látják gyümölcsét nagy fáradozásaiknak. Szomorúan, s leverve érkeznek ilyenkor a kikötőbe, fehéres hallal, melynek árától még a megtépett hálójuk javítása sem kerül ki. — S mégis szívósan folytatja tovább mesterségét, ragaszkodik a tengerhez; ott kíván élni, és meghalni. A nedves, kicsiny bárka az ő fényes palotája. Különös szeretettel, bensőséggel csügg azonban rajta. — E néhány deszkából épített jármű mely őt a tenger örvényétől elválasztja, képezi világát, örömét, boldogságát, mindenét. — Tekintéssel hizeleg neki, kezeivel simogatja, mintha értelemmel megáldott lényvel volna dolga. Örül, ha tisztán tarthatja s ha nünep napokon egy virágcsokrot tűzhet a hajócska orrára, melyen a boldogságos szűz képe diszeleg.

A téli időszakban, midőn a bőra,-vagy scirocco szelek dühöngnek, a magasra fölterelő tájtéko hullámok fölött úgy tűnik föl a kis jármű, mint valami mesészerű tünemény, mert alig tehető föl emberi lényekről oly vakmerőség hogy szembeszálljon a jókora esőknál alig nagyobb hajócskával a vadul tomboló elemekkel. — Így tart ez folyton csak nem szünet nélkül. Nagy ünnepekre azonban, minők a husvét, karácsony, Szent Márk, és Szent Miklós (halászos patronusa) napjai, hazatérnek.

Fájdalom azonban gyakran megtörténik, hogy a pilénésre vagyó halász nem részesülhet a viszontlátás örömeiben. Sokszor hasztalan várja őt a szerető nő, a gondos anya. A

szerény hajlék kitakarítása után ünnepi köntösben siet a kis család a tengerpartra, figyelve a messze tengerre, vajjon nem tűnik e föl a láthatáron a gondos család főbárkaja, melyre a vitorla vörös díszítése által oly könnyen ráismernének. — Az egymás után megérkező ismerős halászbárkák csak fokozzák az aggodó családtagokban a vágyat, hogy szeretteiket körükben üdvözölhessék, átölelhessék. Már már alkony mossa el szemeik elől a láthatárt, s még nyoma sincs az oly epedve várt hajócskának. Megérkezett az utolsó bárka is, s a sik tenger, a mennyire csak szem láthat, elhagyatott pusztaságnak tűnik fel.

Ki írhatná le a várakozó család szomorúságát? Reményvesztetten tér vissza hajlékába. Szívtépo kétség, gyászos előérzet tölti el lelkét, s a solajok végre is panaszos könyekbe törnek ki. Átvirasztják a családi örökök éjjelét, szomorúan, vigasztalanul.

S ha pillanatra sikerül is a 80 éves agastyánnak a bárka megérkezése iránt reményt kelteni a szomorkodó családtagokban, néhány percz múlva ismét erőt vesz rajtuk a fájdalom.

— Nem kell kétségbeesni, édes fiaim, még minden jóra fordulhat, s mire a nap felkel, a hajócska is szépen itt lesz a kikötőben. Majd elbeszéli a jó öreg, hogy és hogy nem járt ifjú korában, midőn az erős viharok miatt még karácsony másod napjára is alig érkezhettek vissza családi körébe. Ezután könyező menyéhez közeledik vigasztalólag, majd a bánatos sógorasszonykát biztatja; végre pityergő unokáit esondosít el egy-egy bátorító szóval. Szegény jó öreg, pedig neki volna szüksége legtöbb vigasztalásra!

Mócs Zsigmond.

mert Amerikában az ipar, a kereskedelem, a mezőgazdaság annyira előreléptek kezeikben van, hogy még az Amerika szomszédságában elterülő Anglia, a „gépek szülőföldje“ nem csak nem képes velünk sikerrel versenyezni, de sőt számos mezőgazdasági eszközöket direkte nálunk rendelnek meg. Tudtommal a fiumei kikötő export-cikkét Amerikába (Brazília) leginkább a liszt képezi. Adja az ég, hogy ne csalogdjam, de fontos kiviteli cikkeknek is komoly veszedelem fenyegeti. Az amerikai liszt kivitele ugyanis daczára az idej gyöngébb termésnek, 500,000 bushellel növekedett a tavival szemben.

Ilt azonban meg kell mondanom az igazat. Önök az üzleti dolgokban olyanok, mint a vendégszeretben. Ha jól emlékszem, a tavaszszal olvastam az Egyetértés hasábjain, hogy világhírű malmaikat anglus nép jött megcsodálni. Önök erre büszkéek voltak s örültek, de ez örömeiket azzal fizetik meg, hogy ennek mutatására készített malomban ép oly lisztet örökövén mint az önöké, így a magyar liszt kiszorult eddigi piacairól. Fogadjanak szívesen mindenkit, de kíváltk amerikaiaknak ne kössék az orrára üzleti titkaikat.

Egyébiránt már itt Amerikában is vannak magyar mintára készült malmok, s ennek is ép úgy jutottak birtokába mint a most említett angolok. Még egyet. Az önök államgazdasági életének egy nagy hibája van. Részvénytársaságait nagy apparatussal szervezik, sokszor gyakorlati alap nélkül s az üzleti kezelés fölémszti ép azon összeget, melyet az üzlet terjesztésére kellene fordítani.

Végül fölemlitem, hogy nemrégiben egy magyar egyet alakult itt *Semsey* őrnagy elnöklété, s *Mócs József* hazánk fia alelnöklété alatt.²⁾ Adja az ég, hogy fölvirágozzék, mert nagy bajunk az, hogy magyar ember külfölden nem fér meg egymás mellett.

Sch. D.

Különlérék.

Francovich Lajos lovag az Adria társulat fiumei főigénykővé nevezetett ki. A kinevezés a fiumei körökben a legelőkelőbb visszhangra talált.

Simonyi Ernő országgyűlési képviselőnk egészségi állapotára a Fiume melletti Albazia enyhe égálja a legjobb befolyást gyakorolja. Kedélye mióta láza megszűnt sokkal élénkobb. Tavaszra remélhetőleg helyreállva fog visszatérni Magyarországra.

A magyar tengerészeti hajóállománya 1881 év végén.

Hosszújratú vitorlások és pedig:

	hajó	1415 tonnatartalommal
91 bark	"	47027 "
20 brick	"	7506 "
13 brigantin	"	3919 "
2 schooner	"	405 "
11 brick-schooner	"	3626 "

Összesen 139 hajó 63898 tonnatartalommal

Nagyparthajózású vitorlások:

Összesen 3 hajó 612 tonnatartalommal.

Kisparthajózású vitorlások:

Összesen 184 hajó 2380 tonnatartalommal

Haltász bárka	61	136 "
Egyéb apró bárka	81	162 "
Vagyis összesen	471 hajó	67188 "

Chios sziget veszedelem. A tenei tudósításak szerint Chios szigetét végpusztulás fenyegeti, s annak folytonos süllyedése valószínűvé teszi ama föltévést, hogy a sziget teljesen a tenger hullámai alá fog süllyedni. A sziget számtalan pontján meleg források törtek elő.

A halászat a magyar tengerpart mentén és a Quarneróban. A 1880-81 évben fogott halmenyiség kitesz 593152 kilogrammot, 119407 forint értékben. E mennyiség az egyes halásztelepek szerint a következőleg oszlik meg:

Fiume	457261 kg.	86102 forint
Buccari	19294 "	7154 "
Portoré	51230 "	12661 "
Seleze	32040 "	3502 "
Zengg	24958 "	8529 "
Carlobago	8369 "	1459 "

Az árvák karácsonya az Orfanotrofiában, a Maria-árvaházban. A Gróf Szápáry Géza névű védnöksége alatt álló Maria-árvaházban ez évben állították föl a kis árvák nagy öröme az első karácsonyfát meghatározott ünnepélyességgel egybekötve, melyre többi között az árvaház védnöke, gróf Szápáry Géza né, Clotta polgármesterné, Leard és Meynier asszonyok mint az árvaház alelnökei jelentek meg. A kis árvák öneke után Fiamin apát mondott rövid meghatározó beszédet, mire a kis árvák mondott köszönetet jövevőknek. A gazdagon megrakott karácsonyfa alatt gróf Szápáry Pál bűkezősége folytán sok ezkor-sütemény volt összehalmozva, mellette minden árvának a kis Jézus hozománya volt elhelyezve, melyből az új ruhától kezdve semmi sem hiányzott, mi csak a kis árvák örömeire szolgálhatott.

²⁾ E körülményről már más uton is értesültünk.

A fiumei színház. Nem rég történt, hogy a városi tanács a fiumei színház bezárását határozta el; a hatóság a határozata valószínű pártitározat idézett elő a fiumei közönség körében. Az egyik rész egy új színház építése mellett, a másik, a dühösebb rész, a jelenlegi föntartása mellett foglalt állást, s már az utóbbi győzött. A Ringszínház szerencsétlenség óta azonban az ellenzék is kissé meghunyászkodott s valószínűleg bele fog nyugodni a városi hatóság oly újabb határozatába, mely a régi, bár szép de közbiztonságellenes színház megszüntetését fogja kimondani. A fiumeiek s különösen az ellenpárt meg lehet győződve, hogy új színház építése esetén a magyarországi közönség áldozatkészsége nem fog elmaradni.

A bora haragja. Az ünnepek alatt dühöngött bora szélvész nemcsak a hajó forgalmat akasztotta meg teljesen, de jelentékeny károkat is okozott. A déli vasút-vonalon a Fiuméhez közelfekvő Küllenberg előtt fűhörtotta a vonatot, kitépte több helyütt a fiumei állomás fapálánkjait, s jelentékeny károkat okozott a Jugo vállalkozása alatt épülő vasúti raklártákon. A szél ereje csak karácsony másod napján szűnt meg.

Új könyvek. - Jókai Már érdekes regénye „Az arany ember“ legközelebb fog olasz nyelvű füzetekben megjelenni, Brelich Ernesto fiumei városi titkár fordításával. Midőn vállalatát a legmelegebben üdvözljük, nem kételkedünk, hogy a fordítás teljesen vissza fogja tükrözni azon eredeti szellemet és erőt, melylyel Jókai a világ regényirodalmában mondhatni páratlanul áll. A mű Mohovich Emidio nyomtatásában Fiumében fog megjelenni, s egyes füzet ára 25 kr.

Notizie varie.

Il signor Luigi Tolnay, direttore delle ferrovie dello Stato ungarico, fu da Sua Maestà il re insignito della gran croce dell'ordine di Leopoldo.

I primi due vapori della società di navigazione „Adria“, che si chiamano „Szápáry“ e „Stephanie“, partiranno nella prima metà di gennaio da Fiume verso l'Occidente; e precisamente il „Szápáry“ toccando Malta, parte per Dublino e Glasgow, e l'altro per Rouen. Con trasbordo a Malta si accettano carichi anche per i porti settentrionali dell'Africa. A Liverpool, a Londra ed a Hull andranno, in virtù di trattati stipulati da parte dell'„Adria“, navigli sotto bandiera inglese. I navigli di Liverpool poi accettano merci (con trasbordo a Liverpool) anche per l'America settentrionale e l'America meridionale.

Finanze turche. Gli accordi finanziari tra la Porta ed i banchieri di Galata, che per parecchio tempo erano sospesi, furono mediante reciproche concessioni condotti a termine.

La Rumenia ed il commercio danubiano. Si sente che il governo rumeno voglia ritirare quel suo decreto, che è contrario ad un trattato di commercio sul Danubio.

Agenti commerciali in Levante. Il vicepresidente della camera di commercio e d'industria in Budapest, il signor Carlo Ráth, che poco tempo addietro ha fatto un viaggio nei paesi del basso Danubio per istudiarne i rapporti commerciali, fece poi in seno alla suddetta camera la proposta di erigere agenzie commerciali in Levante. La camera accettò la proposta, e nel merito diresse un memoriale al governo ungarico, raccomandando che anzitutto si erigesse una tale agenzia a Bukarest.

I lavori del taglio dell'istmo di Corinto s'incominceranno colla prossima primavera, secondo i progetti di Lesseps e del gener. Türr. Nei mesi d'inverno s'intende di costruire delle baracche per lavoratori.

Esposizione nazionale a Budapest. Una conferenza tenutasi nella capitale ungarica, alla quale presero parte molte notabilità del paese, accettò ad unanimità l'idea d'una esposizione nazionale da tenersi a Budapest nell'anno 1884. A presidente fu eletto il zelante promotore degli interessi industriali e commerciali, il conte Eugenio Zichy.

Il commercio dell'Austria-Ungheria sul Danubio da Galatz a Sulina negli anni 1879-1881 diminuì da 86,000 tonnellate a 50,000, mentre il commercio dell'Inghilterra nel medesimo lasso di tempo e sulla medesima linea aumentò da 136,000 tonnellate a 332,000.

Banca commerciale austro-russa. Per dare maggiore impulso al commercio austro-russo si progetta l'istituzione di una banca commerciale austro-russa con sede a Vienna. Il capitale ammonterebbe a 30 milioni di fiorini, e le operazioni consisterebbero in prestiti, anticipazioni sulle merci ecc.

La XXII estrazione delle obbligazioni dell'esonero dello decimo sulle vigne seguirà il 27 dicembre a. e. e nei giorni successivi presso la r. Direzione del lotto a Budapest.

Canale Danubio-Odera. La commissione del Reichsrath austriaco stese una relazione circa la costruzione d'un canale da Vienna ad Oberg. L'impresa, di cui è evidente l'importanza, desta vivo interesse non solo in Austria ma anche in Ungheria.

La società di navigazione „Adria“ aprse ai 24 del corrente mese i suoi uffici a Budapest nel *Perencz-József-tér* (Piazza Francesco Giuseppe) nel I. piano dell'edificio dei bagni „Diana“.

Vendita di lana all'incanto. La banca ungherese di sconto e di cambio (*magyar lezámitoló és pénzváltó bank*) istituirà una volta all'anno, nei locali dei magazzini generali, una vendita di lana all'incanto, e ciò incominciando col venturo anno.

Il pagamento dei coupons delle obbligazioni della lotteria di stato serbo principierà col 13 gennaio 1882.

Investimento di un vapore sul Danubio. Il vapore „Hildegard“ che serve al trasporto dei passeggeri, venne a causa delle basse acque in una secca presso Kaloosa, ed ebbe via d'acqua. I passeggeri, oltre allo spavento, non hanno sofferto alcun danno.

Per i pompieri. Interesserà di certo i pompieri la notizia, che la prima società ungherese di assicurazioni ha fatto una fondazione di fiorini 10.000 a favore di quei pompieri, o rispettivamente delle loro vedove ed orfani, i quali riportassero una lesione o perdessero la vita in occasione di qualche incendio.

Hajótörések az 1881 évben a magyar tengerészetnél.

- 1881 jan. 18. A „*Barone Vranjczany*“ bark Lowestost mellett Angolországban.
 „ 3. A „*Nane B.*“ brickhajó, Szent-Vinze fok mellett Portugáliában.
 „ 4. Az „*Anna G.*“ bark elmerült az Atlanti Oceánban.
 febr. 19. A „*Filomena*“, bark Cardiff mellett Angliában.
 márc. 17. A „*Maria Fanny*“ tönkrement a Zöld fok körül.
 „ 14. Az „*Eagle*“ bark törést szenvedett ugyanott.
 „ 6. Az „*Annibale*“ brick összeütközés folytán elsüllyedt Downs mellett Angliában.
 „ 30. Az „*Ivo*“ brick elsüllyedt a Candia sziget körüli vizeken.

Bastimenti naufragati durante l'anno 1881 nella marina ungherese.

- 18 Gennajo 1881. „*Barone Vranjczany*“ bark, naufragato sulle coste d'Inghilterra presso Lowestost
 3 febbrajo „ „*Nane B.*“ brick, naufragato sulla costa del Porto d'Anfo presso Capo S. Vincenzo.
 4 „ „ „*Anna G.*“ bark, colato a fondo nell'Atlantico.
 19 „ „ „*Filomena*“ bark, naufragato alla rada di Cardiff.
 17 Marzo „ „*Maria Fanny*“ brick, naufragato presso Boa Vista, Capo Verde.
 14 Aprile „ „*Eagle*“ bark, naufragato presso Boa Vista, Capo Verde.
 6 Maggio „ „*Annibale*“ brik, colato a fondo per collisione a Downs, canale della Manica.
 30 Agosto „ „*Ivo*“ brik, colato a fondo nelle acque dell'isola di Candia.

Hajó és áruforgalom

a flumei kikötőben decz. 1-25.

A téli időszakban megcsökkenni szokott forgalom e hónapban nemcsak kielégítő, de sok tekintetben kedvező viszonyokat tüntet föl. Ugy a bel mint a külforgalomban emelkedő élénkség volt általában észlelhető, s a trieszti által megkezdett Fiume-ellenes működés dacára a helyett, hogy ép a trieszti cégek bizalma csökkent volna Fiume jövője iránt, több trieszti kereskedő készült piacunkon kiterjedtebb üzletet alapítani. A decz. 1-25 terjedő belföldi forgalomban, Trieszt mellett mint rendesen jelenleg is a legnagyobb része van a dalmát kikötőknek. A dalmát parti vitorlások, mióta piacunkon a faneműken kívül egyéb szükségleteiket is kielégítő mértékben szerezhették be, napról napra sürűbben keresik föl kikötőnket, s a flumei üzleti ágak a jelenleginél erősebb kifejlődése után nem szenved kétséget, hogy Dalmácia kereskedelme Trieszt helyett a reá nézve előnyösebben fekvő, s természetes gőcpontjában, Fiumében fog összpontosulni; e körülmény már az oknál fogva is nagy fontossággal bír reánk nézve, mert Dalmácia saját földjén kívül a hátterébe eső nagyobb területet is ellátja áruval, s így történik, hogy *Spatato*, *Zara*, *Metkovich* és *Cattaro* napról napra nagyobb mennyiségű árukat szállít el kikötőnkől.

A flumei kikötő forgalma a december 1-25 terjedő időszakban az egyes államok szerint főbb vonásaiban a következőleg oszlik meg:

Olaszország.

Az olasz forgalom úgy a kivitel mint a behozatal tekintetében emelkedést tüntet föl, s napról napra a dalmátországi forgalomhoz hasonlóan elveszti egyoldalúságát, s oly áruk közvetítését is belevonja üzleti keretébe, melyeket eddig tisztán Trieszt tartott kezéi között.

Az Adria gőzhajózási társaság feladata leendő — hogy a fontosabb olaszországi kikötőket idejekorán és mielőtt még akár az olasz, akár trieszti társulat megelőzné — belevonja közlekedési hálózatába, s akkor kétséget nem szenved, hogy e tekintetben is sikeresen szállíthatunk Trieszttel versenyre. Kikötőnk kivétel a fönjelzett időszakban a nagymennyiségű faneműken kívül, melyek leginkább *Anconába*, *Rimini-be*, *Ortonába*, *Ravennába*, *Manfredonia* stb. szállítottak, egyéb árukban is jelentékeny emelkedést tüntet föl.

Nagyobb mennyiségben szállítottak el magyar gyártmányú csukorárúkat kívül még hüvelyes vetemény, kökölaj, vas, kátrány, faszén, és kávé. A kivitelnél piacunkra nézve általában véve legkedvezőbb irányokat tüntetnek föl *Messina*, *Ancona*, *Rimini*, *Ortona*, *Ravenna*, *Caprimarittima*, *Trani*, *Manfredonia* és *Venezia*. Az olaszországi behozatalt ellenben leginkább rizs, kender, tengeri, olaj, déli gyümölcsök és téglaneműek képezték.

Franciaország.

A franciaországi üzletben fakivitelünk tekintetében már buzamosabbidő óta hasonlóképp kedvező üzleti folytonosság észlelhető, s előnyös

helyzetünk természetesen csak akkor fog a kellő jelentőségre vergődni, ha az új vasuti tarifák életbeléptetésével a magyar és horvátországi áruk Trieszt helyett természetes export piacunkon, Fiumében fognak összpontosítani. Helyén látjuk ezáltal fölemlíteni azon körülményt, hogy faüzletünk egyes részleteiben nélkülözi az önállóságot, mely azt fontoságánál fogva megilleti. A franciaországi forgalmi kimutatásokból kitűnik ugyanis, hogy a francia kikötőkből tetemes faneműviség kerül az afrikai kikötőkbe. — Miután pedig e kereskedelem ép oly faneműekben üzemel, minőket a francziák tőlünk szoktak vásárolni, nem szenved kétséget, hogy a Fiumében szerzett faneműek más országban kerülnek ismét eladásra. Nagy üzleti cégeknek e körülményre figyelemmel kellene lenniük azon tekintetből, hogy a Franciaországban esetleg nem értékesíthető faneműeket direkte értékesíthessék az afrikai kikötőkben.

Anglia.

Az angolországi üzlet egyáltalán panaszra nem ad ugyan okot, mindamellett némi aggodalommal említhető föl a körülmény, hogy a behozatal Angolországból aránylag rohamosabban emelkedik mint kivitelünk az angol kikötőkbe. Legfontosabb exportárunk, a liszt, nem emelkedik oly szilárd rohamossággal, mint az a valóságban várható lenne, ámbár a december havi üzlet aránylag kielégítő eredményt tüntet föl. A vasuti tarifák még lejjebb szállítása e körülményen alig segíthet a mindinkább előtérbe nyomuló amerikai verseny miatt; a magyar malomokra vár e tekintetben egy a mily nehéz de ép oly fontos feladat: legyőzni az angol és amerikai árcíményeket finomság tekintetében, melyet mindkettő különben is tőlünk lesett el.

Amerika.

Az amerikai continens távolsága dacára a decz. 1-25 ig terjedő időközben a lehető legkedvezőbb jelenségek észlelhetők tengeri forgalmunk ezen — mondhatni új ágában, miután egy a behozatal mint a kivitel tekintetében megnyugtató üzleti viszonyokat jelezhetünk — Kivitelünket Amerikába még csak néhány hóval ezelől is legfőlebb a Dél-amerikába szállított lisztmenűek képezték; legújabbban azonban *Észak-Amerikába*, nevezetesen New-Yorkba is jelezhetünk kiviteli forgalmat, mely azon körülménynek tulajdonítható, hogy az Amerikából érkező petroleumot szállító hajók a kiindulási kikötőkbe visszatérve olesó viteldijért vehetnek föl árukat. A fönjelzett időszakban a behozatal három teljes hajó rakomány kökölaj, a kivitel pedig 1452 m. mázsa magyar aszalt szilva, testek és mangánerez képezte, és pedig *New-Yorkba*. Ezenkívül elszállítottak Délamerikába, Pernambuco, egy hajó rakomány liszt.

Faüzlet.

Faüzletünk, melyet hosszú ideig Trieszt tartott mestersegsé uton hatalmában, lassanként visszatér piacunkra, s remélhetőleg már a közel jövőben az adriai tenger összes kikötői között Fiume lesz a fakeskedelem központja. (E fontos üzletág tekintetében egyébiránt legközelebb kifejtendőnk nezetünket). A december 1-25 terjedő időszakban faüzletünk kielégítő eredményt tüntet föl.

A dalmát kikötőkbe szállított faneműken kívül nagy mennyiség esik az olasz és franciaországi kikötőkre is. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azon körülményt, hogy bár Franciaországot tartjuk faneműinknek lerakódó helyét, mégis Olaszországba helyi közl több tét expedíálunk mint a francia kikötőkbe. A fönjelzett időszakban fakivitelünk főbb vonásaiban a következőleg oszlik meg:

Olaszországba megközelítőleg különféle fanemű 800000 db.
 Franciaországba pedig megközelítőleg 900000 db.
 legnagyobb részben donga, és pedig a *marseillei*, *bordói*, *portlandresi* és *rocheforti* kikötőkbe.

Vasuti forgalom.

Tengerészeti áruforgalmunkkal aránylagos növekedésben van vasuti forgalmunk is. Ugy a déli mint a magyar államvasut e tekintetben kielégítő eredményt tüntetnek föl. A déli vasut magyar vonalai az államvasuti díjengedmények által úgy látszik épen nincsenek veszélyeztetve. A kikötő forgalmából ugyanis a déli vasut mentén eső piacokra tetemes mennyiség esvén, ez uton a társulat az új díjkotelekben tett cészióért kiegyenlítő kárpótlást nyer.

A vasuti forgalom a december 1-25 terjedő időszakban főbb vonásaiban a következőleg eszik meg.

Erkezett Magyarországból:

Budapestről	22890 m. mázsa liszt	Pécsről	900 m. m. köcszén
Szatmárról	920 „ „ „	Budapestről	220 „ keményítő
N. Váradról	820 „ „ „	N. Váradról	400 „ korpá
Debreczenből	500 „ „ „	Csáktornyáról	200 „ tengeri
Kikindáról	820 „ „ „	Dombóvárról	100 „ „
Veleneczről	200 „ „ „	Kapronczáról	150 „ bab
Miskolczról	100 „ „ „	„ „	360 „ tengeri
Aradról	100 „ „ „	Kanizsáról	220 „ bab
összesen	26350 m. mázsa liszt	összesen	2550 „ mázsa

Elindult Magyarországra

decz. 1-25.

Budapestre	16000 m. mázsa kökölaj	S. A. Újhelyre	70 m. m. olaj
Debreczenbe	70 „ „ „	Budapestre	50 „ „
Kaposvárra	110 „ „ „	„ „	310 „ juta vászon

Petroleumüzlet.

A petroleum üzletet illetőleg behozatal csak újabb jelenség kikötőnk áruforgalmában. E fontos árucikkkel azelőtt nemcsak az osztrák de a magyar piacokra is az Adria felől kizárólagosan Trieszt látta el. Mióta azonban a *Steinacker* és társa cég Fiumében néhány nevezetesebb importárura nézve en gros üzletet nyitott, s kitűnő minőségű árukat szolgáltat, azóta nemcsak a magyar kereskedők tesznek nagy mértékű kökölaj megrendeléseket, hanem a Fiumeba importált petroleum az osztrák piaczo-

kon is elég bőséges lerakadásra talál. E hó folyamán összes három teljes hajórakomány kőolaj érkezett. Nevezetesen:

Baltimoreból: 6628 hordóval, Philadelphiből 5798 hordó, New-Yorkból 5852 hordó és 7498 m. mázsá.

Kávéüzlet.

Habár kávéüzletünk még nem oltott oly mérvet mint a petroleum, mindamellett a kezdet nehézségeit tekintve a fejlődés első stádiumával hasonlóképp meg lehetünk elégedve. Arra kell azonban törekednünk, hogy minél több fajból legyen a fiumei piacnak kávéja, hogy így bármily faj megrendelése esetén a szükséglet kielégíthetessék. Míg ez eset be nem fog következni, e téren biztos és általános jellegű üzleti forgalomra nem számíthatunk. Hogy azonban e téren is Trieszttel versenyre kelhünk onnan következtethetjük, hogy a Magyarországra indított küldeményeken kívül már is exportálunk kisebb szállítmányokat Dalmáciába, Olaszországba, sőt itt ott Görög országba is.

Rizsüzlet.

Rizsüzletünkben új momentumok alig jelezhetők. Az Indiából érkezett ez évi nagy hajórakomány után új szállítmányt nem kaptunk. E tekintetben azonban észszerűbb volna egyelőre az indiai rizs helyett az olasz rizst piacunkon koncentrálni. Az olasz termény ugyanis hasonlólagul jobbizú és szaporább lévén az indiánál az első rizsszállítmányok jósága piacunknak e tekintetben jó hírnevet biztosítana.

Bor és szesz.

Bor kivitelünk, mely a közel multban oly örvendetes fejlődést tüntetett föl, már huzamosabb idő óta teljesen pang. S a *Sopronból, Promontoról és Kanizsáról* ide érkező kisebb szállítmányokon kívül nevezetesebb mozzanat nem jelezhető. Hasonlóképp megessékkent a szesz-exportja, pedig e tekintetben nemcsak Braziliában szerezhettünk árunk-

nak szolid piacot, de elláthatnók az olasz kikötők mellett Dalmáciától Montenegrót, szóval az egész Levantet, mely vidékekre eddig a magyar szesznel jóval alább álló osztrák gyártmányokat szállítják el aránytalanul magas árakon.

Piaczi árak Fiumében

decz. 29.

Gyarmatárak: 100 kgkint; Mokkakavé 136-138 frt; Ceylongyöngy 125-135, finom és legfinomabb 110-135; malabári 82-88; st. domingói 58-68; Rio finom 65-68; középfinom és közönséges 48-54. Java 74-77; szegfű zanzibari 132-134; bors singaporei 62-63; gyömbér 27-28; cukor 32.50-34; Piment Jamaica 56-57.

Déli gyümölcs: Ládánkint narancs 3-5; citrom 2.60-5.25; szent-jánoskenyér 100 kgkint 7.50-8; füge 12-14; szmirnai 30-50; mandula 55-90; mazsola 25-35; szultánia 34-40.

Gabna: 100 kgkint: tengeri (odesszai) —. — albániai —. bánáti 6.30-7.40; romániai —. —.

Olaj: 100 kgkint: gépolaj —. — m. st. angelei —. táblaolaj —.; genuai 50-68; dalmát olívaolaj 41-42.

Kőolaj: hordókban 9.50, ládánkint 12.75.

Rizs: Olasz 18-24, Rangoon 14.75.

BORSA DI BUDAPEST

dal 20 al 28 Dicembre 1881.

Granaglie:

Grano	per 100 kil. f.	11.9 — 12.70
Sogala	" " " "	— —
Orzo	" " " "	8.70 — 8.95
Avena	" " " "	7.30 — 7.65
Granone	" " " "	6.80 — 6.85

Legumi:

Fagiuoli	per 100 kil. f.	9.75 — 10.25
Lente	" " " "	10. — — 22. —
Piselli	" " " "	10.25 — 10.50
Semenze di lino	" " " "	12.75 — 13. —
" di canape	" " " "	9. — — — —

Prodotti:

Susini	per 100 kil. f.	12.50 — — —
Noci	" " " "	12. — — 16. —
Miele	" " " "	30.50 — 31. —
Grasso	" " " "	70.50 — 73. —
Lardo	" " " "	50.50 — 72. —

Vini e spiriti:

Vino	per ettolitro f.	— —
Spirito	" " " "	31.75 — 35. —

AZIONI.

Banche:

Banca ungherese di credito	f.	355.50 — 356. —
Banca austro-ungarica	"	848. — — 852. —
Banca commerciale ungher.	"	655. — — 658. —

Società di assicurazioni:

Prima soc. di assicur. generali	f.	1400 — 1420
Unghero-francese	"	— — — —

Molini a vapore:

Concordia	f.	435 — 440
Elisabetta	"	475 — 480
Primo molino di Budapes	"	1150 — 1170
Pannania	"	910 — 920

Ferrovie e Società di navigazione:

Alsd Fiume	f.	175.25 — 175.75
Ferrovia meridionale	"	— —
Tramway	"	452. — — 454. —
Lloyd a. u.	"	644. — —

Casse di risparmio:

Cassa patriottica di Pest	f.	4750 — 4800
Trieste	"	— —
Fiume	"	— —

Denaro:

Zecchino imp. reale	f.	5.59 — 5.61
" da 8 fior.	"	9.42 — 9.44
Pezzi da 20 franchi	"	9.42 — 9.44

Cambiali:

100 marche	f.	58.10 — 58.20
Parigi 100 franchi	"	47. — — 47.10
Zurigo	"	46.90 — 47. —
Londra 10 lire sterline	"	118.60 — 118.80
Milano 100 lire italiane	"	— —

Cs. kir. szab. déli vasut. — I. r. priv. ferrovia meridionale St. Peter-Fiume.

Arriva:

Da *S. Peter a Fiume* giornalmente alle ore 1.55 pom. e 10.54 di notte, treni misti con vagoni di I. II. e III. classe.

Parte:

Da *Fiume per S. Peter* giornalmente alle ore 5.20 antim. ed alle 2.25 p. Treni misti con vagoni di I. II. e III. classe.

Congiunzioni a S. Peter verso Trieste, Budapest e Vienna.

Erkezik:

S. Peterből-Fiuméba naponként d. n. 1.55 p. és este 10.54 p. vegyes vonat I. II. és III. oszt. kocsikkal.

Indul.

Fiuméből-S. Peterre naponként 5.20 p. reggel, és 2.25 p. d. n. Vegyes vonat I. II. és III. oszt. kocsikkal.

Csatlakozás St. Peterben, Trieszt, Budapest és Bécs felé.

M. kir. államvasut. — R. Ung. ferrovia di Stato.

Arriva:

Da *Karlstadt a Fiume* giornalmente alle ore 10.35 antim. treno celere con vagoni di I. II. e III. classe. Ore 10.12 pom. treno misto con vagoni di I. II. e III. classe.

Parte:

Da *Fiume per Karlstadt* 6.05 a. Treno misto con vagoni di I. II. e III. classe. Alle ore 6 pom. treno celere con vagoni di I. II. e III. classe.

Congiunzioni per Budapest con ogni treno.

Erkezik:

Károlyvárosból Fiuméba naponként reggeli 10.35 perc. Gyorsvonat I. II. és III. kocsikkal. Este 10.42 p. vegyes vonat I. II. és III. oszt. kocsikkal.

Indul.

Fiuméből-Károlyvárosig reggel 6.05 p. vegyes vonat I. II. és III. oszt. kocsikkal. Gyorsvonat d. n. 6 óra I. II. és III. kocsikkal.

Csatlakozás Budapest felé minden vonathoz.

La Società per azioni ungaro-francese di Assicurazioni in Budapest.

costituitasi in azioni con l'ingente capitale di

20 Milioni di franchi, ossia 8 Milioni di fiorini in oro

assume assicurazioni:

1. *contro il fuoco ed il pericolo d'esplosione* sopra immobili ed effetti mobili;

2. *contro i danni della grandine* sopra ogni prodotto agricolo-rurale;

3. *contro gli eventuali danni* derivanti a merci od altri oggetti nei trasporti terrestri;

4. *sulla vita dell'uomo*, in tutte le conosciute combinazioni;

5. *sopra corpi di navigli*.

Proposte d'assicurazione verranno accettate e dilucidazioni verranno prontamente impartite dall'

Agenzia Principale in Fiume presso Luigi Clesovich.

Fiume. — Stabilimento Tipo-Litografico di Emidio Mohovich.

Szerkesztő-s kiadó
hivatal
Redazione ed ufficio
di spedizione
FIUME
via Sant' Andrea.

Előfiz
Egy évre . . . 4 ft.
Félévre . . . 2 " "
Negyedévre . . 1 " "
Associazione:
Per 1 anno . . f. 4
" 6 mesi . . . 2
" 3 " . . . 1

FIUME

Kereskedelmi, tengerészeti és társadalmi lap

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Megjelen minden hó 1^{én} és 15^{én}. — Il giornale esce ogni 1.º e 15 del mese.

Felelős szerkesztő és kiadó Mócs Zsigmond editore e redattore responsabile.

Hirdetések
és nyiltelek fálvé-
tetnek árszabály
szerint a kiadó hi-
vatalban, továbbá
Goldschmidt Lajos-
nál, Budapest fürdő
utca 1.
Oppelik A-nál, Bécs
Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli
comunicati si assu-
mono nell'ufficio di
spedizione, e presso
i signori L. Gold-
schmidt, a Budapest
ed A. Oppelik in
Vienna.

A FIUMEI KIKÖTŐ.

A fiumei kikötő építésére nézve a közmunka és közle-
kedésügyi m. kir. miniszter által előterjesztett tervek a tör-
vényhozás által elfogadtatván és az erről szóló törvényezé-
k 1871. június 6-án szentesítettén, a fiumei kikötő építésére
összesen 13.120.000 frtnyi hitel szavaztatott meg. Az eredeti
tervet azonban már a munkálatok kezdetén megnyirbálni kel-
lett. Vajon miben keresendő e körülmény oka? Nem váltotta
be a fiumei kikötő és kereskedelmi piacz a hozzá kötött re-
ményeket? Vagy tán vérmeseknek bizonyultak a várakozá-
sokkal szemben?

A közbejött pénzügyi és közgazdasági csapások annyira
megesőkentették közjövödelmeinket, hogy szükségleteinket
ennek megfelelőleg a legszűkebb határok közé kellett szorí-
tanunk.

Fiume összfordalma 1872-ben 25.8; — 1873-ban 28.2;
— 1874-ben 37.9 millió forintot tett, tehát jelentékeny emel-
kedést mutatott; de ennek túlnyomó része a károlyváros-fiu-
mei, és fiume-szt. péteri vasuti összeköttetés folytán túlnyo-
mólag a szárazföldi forgalomra esett.

A tisztán tengeri forgalom 1872-ben 18.7; — 1873-ban
20; 1874-ben 18.8 millió forintot tett, ennél fogva legalább
ezen három évet illetőleg stacionaritás mutatkozik. — A

IL PORTO DI FIUME.

Essendo stati dal parlamento accettati i progetti che
il r. ministro dei lavori pubblici e delle comunicazioni aveva
proposti circa la costruzione del porto di Fiume, e sanzio-
nato ai 6 giugno 1871 il relativo articolo di legge: per il
porto medesimo fu, in complesso, accordato un credito di f.
13.120.000. Il progetto originale però si doveva ridurre già
al principio dei lavori. Dove si ha da cercare il motivo di
tale circostanza? Non hanno forse il porto e la piazza com-
merciale di Fiume giustificato le speranze destinate? Oppure
dimostravansi queste esagerate di fronte ai risultati?

Le disgrazie economiche e finanziarie, succedute nel
frattempo, diminuirono i proventi pubblici in modo, che si
doveva pensare a ridurre fra i più stretti limiti anche le ero-
gazioni.

Il movimento complessivo di Fiume ascendeva nel 1872
a 25.8, nel 1873 a 28.2, nel 1874 a 37.9 milioni di fiorini,
accusava adunque un aumento non irrilevante; ma la parte
preponderante di quel movimento proveniva, in seguito alle
congiunzioni Carlstadt-Fiume e S. Peter-Fiume, da terra-
ferma. Il movimento puramente marittimo ascendeva nel 1872
a 18.7, nel 1873 a 20, nel 1874 a 18.8 milioni, in questi 3
anni si mostra dunque una stazionarietà. Tale proporzione

A FIUME TÁRCZÁJA.

EGY MAGYAR HAJÓ VESZEDELME.

A világ tengerein járó hajókat énni szokott számtalan
tragikus eset közül nem egyik története van már a tenger-
észeti évkönyveinek lapjain följegyezve. A közel multban a
Mila nevű magyar brick hajó sorsa, mely a legmegrendítőbb
epizódokat foglalja magában, nem csak ritkítja párját a tengeri
szerencsétlenségek között, de a kiállott veszélyek után annak
megmenekülése, még a legtapasztaltabb tengerészekben is
mélto esodálatot kelt. Hiteles adatok nyomán méltónak ta-
láljuk följegyezni a hajó sorsával összefüggő tragikus jele-
neteket s annak esodálatos megmenekülését.

Augusztus 9-én indultunk el — beszél az életben ma-
radt hajós hadnagy — Franciaországból, a marseillei kikötő-
ből dél-Amerikába Hayti szigetére, hogy ott árunk egy
részét lerakva, s a hajónkon maradt rakományt kiegészítve
Aquinba vitorlázunk.

A kedvező szelek által üzött hajónk minden figyelemre-
méltóbb esemény nélkül folytatta útját rendeltetése felé, s
az egész utazás alatt vidám hajós nép közül még csak sejt-
telemmel sem bírhatott senki a rájuk váró szomorú sors-
ról, csupán a kapitány egy alkalommal midőn fölemlítet-
tem hogy, kávénk fogytán van, jegyzé meg épen nem saját-

ságát képező mosolytal: — Úgy értem, hogy nekem elég
lesz holnapig, magatokról pedig majd gondoskodjatok.

Részemről természetesen alig tulajdonítottam egyéb je-
lentőséget a kapitány szavainak, minthogy rossz kedvében
van, és mire a porto-princepei kikötőbe értünk kisebb gon-
dom is nagyobb volt annál, hogy parancsnokom szavaira
emlékezzem.

Hozzáfogtunk a kirakodáshoz s az új rakomány elhe-
lyezés után Aquin felé vettük utunkat. Mindnyájan jókedvű-
ek voltunk és egészségesek. Még el sem tűnt a láthatárról
a porto-princepei kikötő, megkezdődtek a szerencsétlenségek.
Egyik legderekabb tengerészünk betegedett meg, s néhány
nap alatt nagy kínok közt meghalt.

A tenger hullámain lassan baladó hajónkon szomorúan
fogtunk hozzá a halotti szertartáshoz. Bajtársunk koporsóját
egy szál gyalutalan deszka képezte. Erre kötöttük rá sze-
gényt, hogy átadjuk az örök nyugalomnak, a hullámsírnak.
A holttestet tartó deszkát keresztben elhelyeztük a hajópár-
kányára, honnan az — egyensúlyt veszítve — tompa loecsas-
nással meült le az oceán fenekére. Rövid idővel megadtuk
neki a végtisztességet s aztán könnyes szemekkel láttunk
munkánk után.

Megérkezettünk Aquinba. Jelentéktelen kis hely ez, alig
néhány házzal, s egy kis néger teleppel. A rakodás alatt
újabb szerencsétlenség érte a hajósnépet. — Tengerészeink
egyike megbetegedett, s néhány órai heves fájdalom után
szűk kajútjében kiadta lelkét. Tetemét kitették a partra
honnan néhány bűmész néger kísérete mellett eltakarítottuk
A hajónkat és bajtársainkat ért két csapás elég erős volt arra

HELYI HIRDETÉSEK. — INSERZIONI LOCALI.

PASTICCERIA
di
G. Salomon
Fiume **czukrászdája** Corso
Finom borok, különlegességek, legjobb
minőségű czukros gyümölcsök. Legfino-
mabb valódi Jamaica rum.
Megrendelések pontosan teljesíttetnek.
Naponta friss sütemény.

A. Kornitzer
Fiume, Corso.
DEPOSITO
Terraglie da albergo, da fami-
glia e da caffè,
Lampade e ciocche,
SPECCHI
d'ogni genere e finezza
Porettane
Majoliche, Cristalli e
Vetrami.
Fondaco stanghe dorate,
CUCINE A PETROLIO.
Vendita all'ingrosso ed
al minuto.

Cambio-Valute **Pénzváltó**
OTMARO GREGORICH
Fiume, Piazza Adamich.
Tiene viglietti di lotteria per ogni
estrazione.
Viglietti Lotteria di Lubiana
" " " Vienna
" " " del Credit.
Promesse a viglietti di ogni specie a rate.
Lotti serbi originali o promesse a rate.

Ferdinando Busetti
OROLOGIAJO
FIUME, PIAZZA ADAMICH
tiene un ricco fornimento d'orologi dello più
rinomate fabbriche nazionali ed estere. Esegui-
sce con cura ogni lavoro e qualunque ri-
parazione aderente all'arte, garantendo la du-
rata e la precisione.
Prezzi modicissimi.

A. GIGANTE & Comp.
Fiumei külön-
gesség!
A párizsi, székesfehé-
vári, stb kiállításon ki-
tűntetett ékszergyár.
Diszes u. d.
moretti ékszerek
csak Fiumében.
Piazza del Duomo.
Premiata
OREFICERIA
e fabbrica
SPECIALITA' MORETTI
Ricco assortimento
di oggetti in oro.

„Deák“ szálloda
Fiume Deák corso.
E diszes szálloda a város közepén
kertek között áll, a vasuti állomás kö-
zelében, nagyszerű kilátással a ten-
gerre; kényelmes és olcsó szobák. —
Izletes konyha, s kifogástalan szolgálat.

Hôtel Deák
in Corsia Deák in Fiume
situato vicino al centro della città ed
in prossimità alla stazione ferroviaria,
con magnifica vista al mare e giacente
fra giardini; stanze a prezzi convenienti
ammobiliate con tutto il confort, buona
cucina, ed inappuntabile servizio.
Putschek Alajos.

GIUSEPPE BLAU
Tornitore ed Ottico
in Fiume, Corso.

Fabbricatore di istrumenti nautici,
bussole, visiole, barometri,
Ruote per il timone
e Canocchiali,
TELEFONI DI CASA,
Parafulmini di ogni specie.

Ordinazioni locali come pure per la pro-
vincia vengono prontamente eseguite.

Egyetértés
legnagyobb politikai és közgazdasági
napi lap.
Előfizetheti a „Fiume“ kiadó hiva-
talában.

G. Prodram - Fiume
kittűntetett gyógyszerár „all' Angelo“.
az „Angyalhoz“.
Eterikus ricinus Olaj
Ez új készítményt a francia akadémia gyá-
korlati használati k. Tűnösen ajánlja. Kűtűnő has-
hajtszer. S mintán sem ize sem szaga undort
nem gerjeszt különösen gyermekeknek ajánlható.
Kapható egyedül Fiumében G. Prodramnál.

DEPOSITO VESTITI FATTI
di
Markus Mór
URI RUHA ÜZLET.

Mély tisztelettel aláírott bátor-
dom a nagy érdemű közönségnek szíves
tudomására hozni, miszerint mai napon
a Via Governo 542 dik szám Terzi féle
házban

férfi szabó üzletet
nyitottam.
Több mint tíz évi működés a leg-
nagyobb városokban, mint Budapesten,
Bécs, Mainz, Köln, Frankfurt és Páris-
ban oly helyzetbe hozott, hogy a leg-
szigorúbb rendeléseknek megfelelni ké-
pes vagyok. Az üzletem felszerelve lesz
mindig a legdivatosabb és legfinomabb
bel-és külföldi szövetekkel, melyekből a
legdiszesebben elkészített ruhákat ju-
tányos áron szállítom. Ajánlom magamat
különös tekintettel kiállítandó
polgári, katonai, lelkészi és
egyéb egyenruhák
elkészítésére.

Remélve hogy elvállalandó mun-
kám gyors és pontos elkészítése a t.
cz. közönségnek legnagyobb megelégedé-
sére szolgál, szíves megbízását kérem
és maradok, kiváló tisztelettel.

Markus Mór.

ULTIMA MODA!
Deposito Cappelli, Beretti
e Cinti erniari
di
Francesco Fletzer
FIUME
Corso N.º 408.
ULTIMA MODA!

Fotografia Ilario Carposio
FIUME, Via S. Andrea.
Eseguisce fotografie in ogni grandezza,
dietro i più recenti e perfezionati si-
stemi, miniature e riproduzioni d'ogni
genere; grandioso assortimento di ve-
dute della città e dintorni. Esattezza e
precisione nel lavoro da non temere
confronti. Fényképészet. Via S. Andrea.

ELEGANZA! SOLIDITÀ!
GIUSEPPE GREINER
Tappezziere in Fiume
assume ogni sorta di lavori da tappez-
ziere, materazzi, guarniture e qua-
lunque riparazione.
Prezzi modicissimi.

A. STIGLICH
Capitano e Guarnitore marittimo.
Laboratorio vele, bandiere e segnali.
DEPOSITO
Tela, Cottonina da vele e cordaggi della fabbrica
di Olivetti & Comuzzi di Servola presso Trieste.
Cottonina di Malta.
Fiume, Riva del canale e Piazza Ürményi 439.

ANDRI FLORIAN.
HÔTEL EUROPA
in FIUME
albergo di prima classe, stanze eleganti,
Restaurant, Bagni freddi e caldi.
Hôtel de la Ville
albergo elegantissimo, veduta al mare
vis à vis alla stazione.

SPECIALITÀ
in
Articoli di Cartoleria
G. Jerouscheg
Fiume, Corso.
Grande assortimento in carte confezio-
nate di lusso, Iniziali e Monogrammi,
Viglietti di visita, Novità in ordini
di cotillon.

COSIMO GIACETICH
Tappezziere
FIUME, VIA DEL TEATRO.
Deposito mobiglie di legno e ferro
delle più rinomate fabbriche nazionali
ed estere. — Grande assortimento in
carta da tappezzeria.
Prezzi modicissimi.